

ת"פ 42590/10/15 - מדינת ישראל נגד גיל מעתוק לביא (עציר) - בעצמו

בית-משפט השלום בבאר-שבע
ת"פ 42590-10-15 מדינת ישראל נ' לביא (עציר)
לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה
המאשימה
מדינת ישראל
נגד
הנאשם
על-ידי בא-כוחה מר ברוך יעקובי (פמ"ד)
גיל מעתוק לביא (עציר) - בעצמו
על-ידי בא-כוחו עו"ד ליאור כהן

[פרוטוקול הושמט]

גזר-דין

הנאשם הורשע על-פי הודאתו, באישומים 1-4, 7-11, 13 ו-16. לצד אישומים אלו שבהם הודה הנאשם (לאחר שמיעתם של מספר עדי תביעה) הורשע הנאשם גם באישומים 6, 17 ו-18 שבהם כפר ונשמעו ראיות, וזוכה מאישומים 12, 14 ו-15.

על-פי המתואר בחלק הכללי לכתב האישום ובתמצית, המדובר במסכת עבירות מרמה אותן ביצע הנאשם על-פי המיוחס לו, בין השנים 2012-2015 במסגרת עבודתו כשכיר במוסך המשפחתי "ברעם בע"מ באר שבע" (להלן: "המוסך"). העבירות בוצעו כנגד אנשים שונים שהכיר על רקע עבודתו במוסך (להלן: "המתלוננים") ולהם הציע להשתתף עמו במכרזים שונים לרכישת כלי רכב ודירות למגורים, תוך הצגת מצג שווא שנעשה בין היתר על-ידי זיוף מסמכים ושימוש במסמכים מזויפים, כאילו אכן מתקיימים מכרזים אלו. המתלוננים, אשר בטחו בנאשם על סמך היכרותם עמו, העבירו לידיו סכומי כסף גבוהים בסכום כולל של 1,892,771 ₪ וזאת על מנת להשתתף במכרזים האמורים.

על-פי המתואר באישום 1, במועד שאינו ידוע למאשימה, בשנת 2011 או בסמוך לכך, מר עופר אלעד, לקוח מהמוסך אשר הכיר את הנאשם ובטח בו, ביקש מהנאשם לברר פרטים אודות רכישת רכב מסוג "טויוטה לנד-קרזור" במחיר טוב. הנאשם הציג בפני עופר מצג שווא ולפיו ייגש למכרז לרכישת כלי רכב, אף שידע שאין בכוונתו לעשות כן, תוך שדרש ואף קיבל מעופר כספים בסך 30,000 ₪ ו-85,000 ₪.

עוד מתואר באישום זה, כי מר יואב קציר, חברו ושכנו של עופר, פנה לנאשם בהמלצתו של עופר וביקש להשתתף

עמוד 1

במכרז. הנאשם הציג בפניו מצג שווא ולפיו יוכל לגשת למכרז עבורו. בהתאם לדרישתו של הנאשם, העביר לו יואב סך של 25,000 ₪ (סכום אשר הוחזר לו לבקשתו) ובהמשך העביר לו סך של 88,677 ₪ בעקבות מצג שווא הנוגע לקיומו של מכרז נוסף בהנחה.

לאחר זמן מה הודיע הנאשם לעופר ויואב כי זכו במכרז, אולם דחה אותם במספר הזדמנויות בטענה הנוגעת לעיכובים באספקת כלי הרכב. כך גם אמר להם כי פועל יחד עם עו"ד אמיר ליברמן מחיפה מטפל בהלכי המכרז, על אף שידע כי לא קיים עו"ד בשם זה המייצגו. כדי לחזק מצג זה, ביקש הנאשם מאחותו, רויטל לביא, להתחזות לעו"ד ממשרדו של עו"ד ליברמן בשם שרון, קישר בינה לבין עופר ויואב, ואף תיאם מפגש משותף שלהם עמה ועמו. בעקבות שיחה עמה המאשרת את זכייתו, מכר יואב את רכבו. על אף פניותיהם החוזרות, לא קיבלו עופר ויואב את הרכבים או את כספם בחזרה. הנאשם במעשיו קיבל לידיו במרמה בנסיבות מחמירות מעופר סך של 115,000 ₪ ומיואב סך של 113,677 ₪.

על-פי המתואר באישום 2, במועד שאינו ידוע למאשימה, בשנת 2012 או בסמוך לכך, ביקשה ז'נט פרנקל, לקוחה במוסך מאז שנת 2004 המכירה את הנאשם באופן אישי, שיברר עבורה אודות רכישת רכב במחיר נוח מלקוח אחר במוסך. הנאשם הציע למתלוננת בכזב להשתתף עבורה במכרז רכב פנימי של עובדי החברה, אף כי ידע שאינו זכאי לעשות כן, ודרש שתעביר לו כספים. עקב מצג השווא, מסרה ז'נט לנאשם שני שיקים, האחד בסך של 30,650 ₪ והשני בסך של 28,000 ₪.

במשך כחודשיים לאחר מכן דחה הנאשם את המתלוננת בטענות שונות אודות עיכוב באספקת הרכב, לרבות אי זכייה במכרז והמתנה לתוצאות המכרז הבא, זכייתה במכרז השני, והחלטת מנכ"ל החברה להחזיר לה 10,000 ₪ בגין המתנה ממושכת לתוצאות המכרז, כאשר בסופם של דברים לא החזיר לה את כספה. במעשיו קיבל הנאשם לידיו במרמה בנסיבות מחמירות מאת המתלוננת 58,650 ₪.

על-פי המתואר באישום 3, בסמוך לפני 29.10.12, פנה צבי ליס - לקוח במוסך משנת 2009 המכיר את הנאשם אישית - אל הנאשם על מנת שיברר עבורו אודות רכישת רכב חדש. הנאשם הציע למתלונן בכזב להשתתף עבורו במכרז רכב פנימי של החברה, חרף שידע שאינו זכאי לעשות כן ודרש ממנו כספים בכזב לצורך כך. בעקבות מצג השווא, ולבקשתו של הנאשם העביר מר ליס לנאשם סך של 30,000 ₪ כצ'ק ביטחון, ובהמשך סך של 12,000 ₪ ל 18,650 ₪ וכן 14,400 ₪ ו-7,550 ₪ - כהשלמת מלוא התשלום, ובמקביל טען בפניו טענות שונות הנוגעות לעיכוב במסירת כלי הרכב.

בסמוך לאחר מכן, הציע הנאשם להחליף את רכב הזכייה לרכב יקר יותר תמורה לתוספת תשלום. מר ליס, עקב מצג השווא שהציג בפניו הנאשם, העביר לנאשם 10,000 ₪ כתוספת תשלום ובהמשך 4,140 ₪ עבור רישוי הרכב ומערכת מולטימדיה.

בחלוף הזמן ומשלא קיבל את הרכב שכביכול זכה בו במכרז, דרש המתלונן את כספו בחזרה, והנאשם מצידו ע"מ לחזק את מצג השווא שהציג, זייף שני מסמכים: מסמך אחד הנחזה להיראות כחשבונית מטעם החברה החתומה כביכול על-ידי עובדי החברה בסניף המרכזי, ולפיה הנאשם העביר לה סכום של 103,850 ₪ לרכישת רכב. ומסמך נוסף הנחזה

להיראות כאישור מטעם החברה המאפשר לנאשם רכוש רכב עבור מר לים ואשתו עד לשנת 2015, בסך של 850,103 ₪. הנאשם אף זייף את חתימתו של מנכ"ל החברה הקודם על גבי המסמך. במעשיו אלו, קיבל הנאשם במרמה בנסיבות מחמירות מאת מר לים סך של 96,740 ₪ זייף מסמך בנסיבות מחמירות.

על-פי המתואר באישום 4, במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק בשנת 2013 או בסמוך לכך, הציע הנאשם לגבריאלי גלעד - שמאי רכב שהכיר את הנאשם במסגרת המוסך - להשתתף עימו ברכישת כלי רכב במחירים מוזלים על מנת למכור אותם ולהרוויח את ההפרש, על אף שלא התכוון לעשות כן. עקב מצג השווא ולבקש הנאשם, העביר מר גלעד לנאשם 10,000 ₪, ובהמשך 20,000 ₪ ועוד 20,000 ₪ ו-30,000 ₪. במעשיו, קיבל הנאשם ידיו במרמה ובנסיבות מחמירות מהמתלונן סך של 115,000 ₪.

על-פי המתואר באישום 5, בתחילת שנת 2004, פנה הנאשם ליעקב דרשר שהיה לקוח במוסך משנת 2007 והכיר באופן אישי, והציע לו להשתתף במכרז לרכישת דירה בבאר-שבע, כאשר אם יזכו בה, ימכרוה באמצעות עורך-דין מחיפה ויזכו ברווח, וזאת על אף שכלל לא התכוון לעשות כן. בעקבות מצג השווא ודרישת הנאשם ממר יעקב להעברת כספים לידי, האחרון מסר לו 30,000 ₪. כעבור חודש הודיע הנאשם ליעקב כי לא זכה במכרז והחזיר לו את כספו.

בחודש אפריל 2014, סיפר הנאשם בכזב ליעקב על מכרז נוסף לרכישת דירה בבאר-שבע ודרש ממנו להעביר לידי סכום של 70,000 ₪, אולם יעקב השיב כי אין בידיו סכום כזה וביקש מהנאשם שיגש למכרז ובהמשך יעביר לו הכספים. לאחר שבועיים, בעקבות הודעתו של הנאשם אודות זכייה במכרז וכי ניתן לקבל את כספי מכירתה מעורך-הדין מחיפה, העביר לידי יעקב סכום של 70,000 ₪. לאחר מכן דחה הנאשם את יעקב בתירוצים שונים על אודות קבלת כספי המכר, ובתגובה האחרון דרש את כספו. הנאשם העביר ליעקב שלושה שיקים, בסך של 1,000 ₪, 25,000 ₪ ו-35,000 ₪ שלא כובדו בשל היעדר כיסוי בחשבון. על אף הבטחותיו, לא החזיר הנאשם ליעקב את כספו בחזרה. במעשיו קיבל הנאשם לידי במרמה בנסיבות מחמירות סך של 100,000 ₪.

על-פי המתואר באישום 6, בתאריך 17.8.14, הציע הנאשם לשכנו אהוד שוחט, להשקיע 45,000 ₪ במכרז לרכישת ארבעה כלי רכב מסוג טנדר טויוטה אותם ימכרו לאחר הזכייה לקיבוץ רביבים, בטענה שמדובר בהשקעה מוכרת ובטוחה, ועל אף שכלל לא התכוון להשתתף במכרז. על סמך מצג השווא, הסכים מר שוחט להצעה, ומסר לנאשם יחד עם אימו צ'ק בסך 45,000 ₪ לביטחון. כעבור שבוע, הציע הנאשם בכזב עסקה דומה בסכום השקעה של 35,000 ₪, אולם מר שוחט סרב.

לאחר זמן מה, הודיע הנאשם בכזב למר שוחט כי הם זכו במכרז ונקב במועד לקבלת הכספים מהקיבוץ. לכששאל הנאשם אודות מועד קבלת הכספים, זה דחה בתירוצים שונים ובהמשך טען כי הכספים התקבלו והלה מעוניין להעבירם לחשבונה של אימו של מר שוחט, אולם בפועל לא עשה כן. משמאס מר שוחט בדחיותו ותירוציו של הנאשם, הפקיד את צ'ק הביטחון שמסר לו הנאשם אך השיק לא כובד בשל היעדר כיסוי בחשבון. במעשיו קיבל לידי במרמה ובנסיבות מחמירות סך של 45,000 ₪ מהמתלונן.

על-פי המתואר באישום 7, בחודש נובמבר 2014, או בסמוך לכך, הכיר הנאשם את אשר וקלסר, הבעלים של מסעדת "אסא" בצומת דבירה, הממוקמת ליד בית קפה שאליו נהג הנאשם להגיע, וסיפר לו כי מכר לאחרונה את המוסך שהיה בבעלותו, וזאת על אף שהיה שכיר במוסך ופוטר ממנו כחודש עובר לכך. הנאשם יצר בפני מר וקסלר מצג שווא כאילו הוא משוחרר ומקבל פרטים אודות מכרז לרכישת 4 רכבים של חברת סקודה ומוכר אותם לקיבוצים או מפעלים. מר וקסלר התעניין במכרז והעביר לידי הנאשם, על-פי בקשתו, 20,000 ₪. במשך חודשים לאחר מכך דחה הנאשם את מר וקסלר בתואנות שווא שונות אודות עיכובים במכרז ולא השיב לו את כספיו כפי בקשתו. הנאשם במעשים אלו קיבל בידיו במרמה בנסיבות מחמיר 20,000 ₪.

על-פי המתואר באישום 8, במהלך שנת 2012, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הציג הנאשם בפני פלורה ליינסקי שעבדה בהנהלת החשבונות במוסך והכירה את הנאשם שנים רבות, מצג שווא לפיו, יש לו חבר עורך-דין בחיפה המטפל בהליכי כינוס נכסים של בנק הפועלים וכי ניתן להשתתף במכרז לרכישת דירה בבאר שבע במתן הצעה בסך 225,000 ₪, על אף ששווייה האמיתי 600,000 ₪. המתלוננת אשר בטחה בנאשם וסמכה עליו, העבירה לו מספר צ'קים במועדים שונים בסך כולל של 246,905 ₪. במהלך תקופת תשלום הכספים, הראה הנאשם למתלוננת דירה בבאר-שבע בטענה כי מדובר בדירה העומדת למכרז וכי עו"ד ליברמן מחיפה מטפל בהליכי המכרז. במעשיו אלו קיבל לידיו הנאשם במרמה בנסיבות מחמירות מהמתלוננת 246,905 ₪.

על-פי המתואר באישום 9, במהלך שנת 2013, פנתה פלורה ליינסקי מאישום 8 לאחיה, נחום ליינסקי והמליצה לו להשתתף במכרז לרכישת דירה. בעקבות התעניינותו, הגיעה פלורה עם הנאשם לביתו של אחיה. במעמד זה הציג הנאשם מצג שווא בפני המתלונן ואשתו אודות דירה בבאר שבע העומדת למכרז ודרש מהם סכומי כסף בכדי לגשת למכרז, על אף שידע כי אין בכוונתו לעשות כן. על סמך מצג השווא, העביר נחום למתלונן שיקים בסך 40,000 ₪ ו-14,000 ₪. בכדי לחזק את מצג השווא, מסר הנאשם לנחום מסמך מזויף הנחזה להיראות כשטר מכר למכירת דירה לנחום ואשתו וזייף חתימה הנחזית להיראות כחתימה של עו"ד ליברמן, אף שידע כי אין עורך-דין בשם זה הפועל בהליכי מכרז כאמור.

עוד מתואר, כי בהמשך העבירו נחום ואשתו לנאשם סכומי כסף על פי דרישתו, באמצעות פלורה ואף באופן ישיר, במספר שיקים בסך כולל של 190,749 ₪. הנאשם דחה את נחום ואשתו בתירוצים שונים אודות אי קבלת הדירה ואי קבלת כספם בחזרה. במעשיו, קיבל לידיו במרמה בנסיבות מחמירות מהמתלונן ואשתו סך כולל של 244,749 ₪, זייף מסמך בנסיבות מחמירות ועשה בו שימוש.

על-פי המתואר באישום 10, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, זמן קצר לאחר תחילת עבודתו של ולרי יבלונסקי, כמכונאי במוסך מחודש אפריל 2014, פנה אליו הנאשם וסיפר לו בכזב אודות מכרז לרכישת דירה במחיר נמוך מאוד ולשם השתתפות עליו לשלם 68,000 ₪ ואם יזכה יצטרך להוסיף 112,000 ₪. בעקבות מצג השווא, הסכים ולרי להצעה והעביר לנאשם 68,000 ₪. כעבור זמן מה ביקש ולרי את כספו בחזרה מספר פעמים, ולאחר מכן, החזיר אחיו של הנאשם למתלונן 20,000 ₪ ובהמשך החזיר הנאשם למתלונן 37,000 ₪. הנאשם במעשיו אלו קיבל לידיו סך של 68,000 ₪ בנסיבות מחמירות.

על-פי המתואר באישום 11, בחודש מרץ 2013, פנה רוסלן פרלמן שעבד במוסך כמכונאי מחודש יולי 2013 והכיר הנאשם על רקע עבודה, וסיפר כי בכוונתו לרכוש דירה בבאר-שבע. הנאשם יצר בפניו מצג שווא בכך שהציע לו לגשת עבורו למכרז לרכישת דירות בבאר-שבע במחיר מוזל וכי עורך-הדין המטפל במכרז הוא ידיד המשפחה הגר בחיפה, וזאת על אף שלא התכוון לעשות כן. רוסלן שבטח בנאשם העביר לידיו סך של ₪ 187,400 במספר תשלומים. הנאשם הודיע לרוסלן כי זכה בדירה אולם דחה בתואנות שונות אודת עיכוב במסירה. בכדי לחזק את מצג השווא שהציג, הראה למתלונן דירה בבאר-שבע באומרו כי מדובר בדירה נשוא המכרז.

בתאריך 7.10.14, מסר הנאשם לרוסלן צ'ק בטחון בסך 200,000 ₪, וזה האחרון הפקידו לאחר שראה שאין חדש לגבי הדירה וכספו לא מוחזר לידיו, אולם השיק לא כובד בשל היעדר כיסוי. לאחר זמן מה, העבירו אחיו של הנאשם לרוסלן סך של 50,000 ₪. במעשיו קיבל הנאשם לידיו במרמה בנסיבות מחמירות 187,400 ₪ מרוסלן.

על-פי המתואר באישום 13, במועד שאינו ידוע למאשימה, בסוף שנת 2011, פנה הנאשם לשעיה ענב, לקוח במוסך משנת 2009 אותו הכיר אשית, והציע לו להשתתף במכרז לרכישת 6 דירות בבאר-שבע, על אף שידע כי אינו מתכוון לעשות כן. עקב מצג השווא, העביר שעיה לנאשם 89,000 ₪ לצורך השתתפות במכרז. לאחר מכן דחה הנאשם בתואנות שווא בנוגע לעיכוב קבלת הדירה ורווחי מכירתה. לשם יצירת מצג שווא לפיו מקיים מכרז, הפגיש הנאשם את שעיה עם אחותו, רויטל לביא, שנתבקשה על-ידי להתחזות לעורכת-דין ממשרדו של עו"ד ליברמן, אשר מסרה כי המכרז לקראת סיום.

המתלונן פנה שוב ושוב לקבלת כספיו, ולבסוף השיב לו הנאשם את כספיו, כאשר בין השאר העביר לו הנאשם צ'ק על סך 20,000 ₪ שקיבל במרמה מקרבן אחר. במעשיו, קיבל הנאשם לידיו במרמה בנסיבות מחמירות 89,000 ₪ משעיה.

על-פי המתואר באישום 16, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, במהלך שנת 2013, הציע הנאשם ללירז הררי אותה מכיר דרך מכר משותף, לרכוש עמו שתי דירות בתל-אביב במחיר נמוך ולמכרן במחיר גבוה יותר, בין 300,000 \$ ל-400,000 \$ וניתן יהיה למכרה במחיר של 1,200,000 ₪ וכי העסקה מנוהלת על-ידי עורך-דין. על סמך מצג השווא, העבירה לירז לנאשם 99,000 ₪. לשם חיזוק מצג השווא, זייף הנאשם מסמך הנחזה להיראות כשטר מכר, וכן זייף את חתימתו וחותמתו של עו"ד אמיר ליברמן" על שטרי המכר. המתלוננת חתמה על טפסים אלו. בשטר המכר צוין כי בהיעדר זכייה, יוחזר סכום הכסף בתוך עשרה ימים.

זמן מה לאחר מכן ובעקבות בקשותיה החוזרות של המתלוננת, החזיר לה הנאשם את כספה. במעשיו קיבל הנאשם לידיו בנסיבות מחמירות 99,000 ₪ מהמתלוננת, זייף מסמך בנסיבות מחמירות, ועשה בו שימוש.

על-פי המתואר באישום 17, במועד שאינו ידוע למאשימה במדויק, בשנת 2012, פנה הנאשם לטוני מימון, קרובת משפחתו, וטען בפניה בכזב על קיומו של מכרז לרכישת שטחים חקלאיים בקיבוץ נחל עוז. הלה הציג בפניה מצג שווא לפיו מתכוון לגשת למכרז עמה, וביקש ממנה 50,000 ₪ במזומן להשתתפות. בעקבות מצג השווא, מסרה לידי טוני את

הסכום הנ"ל עבור שניהם. בהמשך מסרה לו 37,000 ₪ בעקבות מצג שווא ולפיו יש שדות נוספים.

לאחר מכן, טען הנאשם בכזב בפני טוני כי הם זכו במכרז ודחה אותה בתואנות שונות אודות עיכוב מסירת הקרקע. לבסוף ומשהבינה המתלוננת כי כלל לא היה מכרז ודרשה את כספה בחזרה, אולם הנאשם לא החזיר לה את כספה. במעשיו קיבל לידיו בנאשם במרמה ובנסיבות מחמירות 87,000 ₪ מהמתלוננת.

על-פי המתואר באישום 18, בשנות המס 2012-2015 צבר הנאשם הכנסות ממעשי המרמה שביצע בסך של 1,799,7711. הנאשם נקט עורמה ותחבולה במזיד ובכוונה להשתמש ממש בכך שהסתיר מרשויות המס הכנסות אלו, בכך שכלל לא ניהל ספרי חשבונות ולא הגיש במועד דוחות למס הכנסה ביחס להכנסות אלו.

טיעוני הצדדים לעונש

המאשימה, במסגרת טיעוניה הכתובים לעונש, עתרה לבית-המשפט לקבוע מתחם נפרד לכל אחד מן האישומים וזאת בשים לב לכך שמדובר במסכת עובדתית שונה, מתלוננים שונים והתפרשות העבירות על פני תקופה ארוכה בנסיבות שונות.

באשר לעבירות המרמה, הפנתה המאשימה לערכים המוגנים שבהם פגע הנאשם במעשיו, בכללם, הערך של הזכות לקניין, לכבוד, לחירות ההחלטה של המרומה, הביטחון הכלכלי וכן הערך של אמון הציבור בפעילות כלכלית. בעבירות הזיוף והשימוש במסמך מזויף פגע הנאשם בערך המוגן שעניינו חופש רצונו של אדם להחליט ולבחור דרכו מבלי שיוטעה. בעבירות המס, פגע הנאשם בערכים המוגנים של חיי הכלכלה והמסחר והערך של שוויון בנטל המוטל על אזרחי המדינה.

אליבא דמאשימה, מידת הפגיעה בערכים אלה הינה גבוהה בשים לב לריבוי ה"מכרזים" על סוגיהם; לסכומים שגזל הנאשם מהמתלוננים המסתכמים ב-1,685,044 ₪; לשיטת הפעולה של הנאשם והתכנון שקדם לה (בדמות זיוף מסמכים, הסתייעות בדמות פיקטיבית "עו"ד ליברמן" ובאחותו, כתובות דירות פיקטיביות וכיוצא באלה); לציפייה הנכזבת שנטע בליבם של המתלוננים; להשלכות ארוכות הטווח על המתלוננים ומשפחותיהם שאיבדו סכומים משמעותיים; לפגיעה באמונם בעסקאות, ולשימוש שעשה במסמכים מזויפים לצורך הענקת מהימנות לעסקאות. חומרה נוספת עולה מניצולו של הנאשם את מעמדו במוסך ומנגד את קרבתם וכבודם של הקורבנות אשר נתנו בו אמון לנוכח היכרות עמו ועם משפחתו, ללא הבחנה במאפייניהם האישיים.

ביחס לאישומים 1+3 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 36 ל-60 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 70,000 ₪ ל-115,000 ₪ (אישום 1) ובין 30,000 ₪ ל-50,000 ₪ (אישום 3) לצד פיצוי למתלוננים. ביחס לאישום 2 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 20,000 ₪ ל-30,000 ₪ ופיצוי למתלוננת. ביחס לאישומים 4+5 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 33,000 ₪ ל-55,000 ₪ (אישום 4), מתחם קנס הנע בין 30,000 ₪ ל-50,000 ₪ (אישום 5) ופיצוי למתלוננים. ביחס לאישום 6 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18

ל-36 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 15,000 ₪ ל-25,000 ₪ ופיצוי למתלונן. ביחס לאישום 7 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 5,000 ₪ ל-10,000 ₪ ופיצוי למתלונן.

ביחס לאישומים 8+9 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 36 ל-60 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 80,000 ₪ ל-125,000 ₪ ופיצוי למתלוננים. ביחס לאישום 10 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 20,000 ₪ ל-35,000 ₪ ופיצוי למתלונן. ביחס לאישום 11 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 60,000 ₪ ל-85,000 ₪ ופיצוי למתלונן. ביחס לאישום 13 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 25,000 ₪ ל-45,000 ₪ ופיצוי למתלונן. ביחס לאישום 16 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 36 ל-60 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 30,000 ₪ ל-45,000 ₪ ופיצוי למתלוננת. ביחס לאישום 17 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-48 חודשי מאסר בפועל, מתחם קנס הנע בין 20,000 ₪ ל-35,000 ₪ ופיצוי למתלונן. ביחס לאישום 18 עתרה המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 20 ל-32 חודשי מאסר בפועל, ומתחם קנס הנע בין 150,000 ₪ ל-300,000 ₪.

נוכח כך שבמרביתם של האישומים הכסף לא הושב למתלוננים, המאשימה עותרת למקם את עונשו של הנאשם ברף הבינוני של כל אחד מן המתחמים למעט אישום 18 שבו עתרה למקם את עונשו ברף הבינוני-גבוה.

לצד האמור לעיל, וזאת יש להדגיש, סבורה המאשימה כי בסופם של דברים העונש הראוי בעניינו של הנאשם אמור להיות שבע שנות מאסר בפועל, 500,000 ₪ קנס ו-300,000 ₪ קנס בגין עבירות המס כשלצד אלה פיצוי מלא לכל אחד מן המתלוננים.

במסגרת טיעוני ההגנה לעונש ביקשה בתו של הנאשם לשאת דברים בזכות אביה. זו פירטה כיצד אביה, הנאשם, חינך אותה ואת אחיותיה לאהבת הזולת, לאהבת הארץ, לשאיפה למצוינות ולתרומה לחברה. זו פירטה כיצד אביה אמר לה שלעולם אין לשקר ושאמון הוא הבסיס להצלחה בחיים. היא וכל יתר אחיותיה מצוידות בצקלון בערכים אלו, מיישמות אותם ערכים הלכה למעשה מדי יום, בלימודים, בצבא וביתר תחומי החיים. לדבריה, הנאשם שכעת נותן את הדין אינו אותו אב שהכירה ואותו אב שעל סגולותיו ידעה לפרט. זו ציינה כיצד התמכרותו של הנאשם להימורים דרדרה אותו ואת כל משפחתו לתהום עמוקה. זו הביעה צער, כעס ואכזבה עמוקה מן המעשים שאותם ביצע הנאשם, ומנפילתו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. לדבריה, אביה זקוק לעזרה ולשיקום, וספק אם יוכל לקבלם בין כותלי הכלא. משפחתו לא ויתרה עליו ומעוניינת גם כיום לסייע לו ולא לנטוש אותו בשעתו הקשה.

בא-כוח הנאשם במסגרת טיעוניו לעונש ציין כי הנאשם משלם מחיר אישי קשה בגין מעורבותו בתיק פלילי זה, בכלל זאת הליכי גירושין ממי שהייתה זוגתו בכל השנים. יש לראות את הנאשם כנעדר עבר פלילי שכן הרשעתו המופיעה בגיליון ההרשעות מאוחרת לאירועים בגין התיק שבכותרת. הנאשם נטל אחריות על מרבית האישומים, ובכך חסך זמן שיפוטי יקר. גם ניהול ההוכחות ביחס ליתרת האישומים שבהם כפר היה ענייני, ולא בכדי זה זוכה ממחציתה. הנאשם התנצל בפני המתלוננים ולאורך כל הדרך לא הכחיש כי לקח כספים והודיע כי בכוונתו להחזירם. תחילתה של ההתדרדרות

נוגעת להיקלעותו של הנאשם למצב נפשי קשה עקב מות אביו. הנאשם מצא מזור בהימורים שדרדרו אותו למצב כלכלי קשה. הנאשם לא ניהל אורח חיים פזרני אלא בזבז את כל המשאבים שהיו לו כחלק מאותה התמכרות. מעבר לכך ולנסיבות ביצוע העבירה הרי שאין לומר שהמתלוננים היו כאלה שמצבם הכלכלי היה קשה (למעט מתלוננים ספורים), כאשר הכסף שאותו נתנו לנאשם נועד למקסם את הונם ולא בא על חשבון תנאי מחייתם הבסיסיים. עוד עתר הסנגור לקבוע מתחם עונש כולל למכלול מעשיו, וזאת בשים לב לדמיון בין העבירות השונות. מתחם העונש הראוי אליבא דסנגור תחילתו 18 חודשים, ועולה בקנה אחד עם הפסיקה בנסיבות דומות. הנאשם מצידו ביקש סליחה ומחילה. לדבריו יושב שעות בבית הכלא ומנסה להבין הכיזד התדרדר עד הנה. זה פנה לבנותיו שנכחו באולם, ביקש סליחתן והבטיח לנסות ולחזור לחיקן במהרה. כך גם ביקש את רחמי בית-המשפט.

דין והכרעה

בפתח ראש פרק זה וטרם יידרש בית-המשפט לערכים המוגנים ולמידת הפגיעה בהם, שומה עליו להכריע בין עתירת המאשימה לקבוע מתחם נפרד לכל אישום לבין עתירת ההגנה לקבוע מתחם אחד למכלול מעשיו של הנאשם. במחלוקת שבין הצדדים סבורני כי יש לקבוע מתחם אחד כולל לכל האישומים. לצורך הכרעה זו יש להבחין בין "עבירה", "מעשה" ו"אירוע", שכן יכול וכמה עבירות או כמה מעשים יהוו אירוע אחד, לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, ויכול ויהוו הם כמה אירועים.

בסוגיה דנן ניתנו מספר פסקי-דין מנחים. בע"פ 5834/13 5910/13 **פלוני נ' מ"י** (20.11.2014, [פורסם בנבו]), מדובר היה בעבירות מין אשר נמשכו על פני מספר שנים ובית המשפט העליון ראה בהן כאירוע אחד, ביחס לכל אחת מהקורבנות. בע"פ 2519/14 **אבו קיעאן נ' מ"י** (29.12.2014, [פורסם בנבו]), סווגו המעשים אשר בוצעו כאירוע אחד, תוך התייחסות ל"קשר ההדוק" בין המעשים, המחייב לראותם כאירוע אחד. עוד ר' ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מ"י** (29.10.2014, [פורסם בנבו]), אליו הייתה ההפניה בע"פ 2519/14 [פורסם בנבו], ומבחן "הקשר ההדוק", האמור בפסק-דינה של כב' השופטת ד' ברק-ארז.

ודוק, אין פירוש קביעתו של מתחם עונש יחיד שרוחבו יהיה כעונש המקסימום בגין העבירה החמורה והגבול העליון למתחם הענישה יהא הצטברותם של עונשי המקסימום הקבועים בחוק לכל אחד מהמעשים בתוך האירוע.

ישום האמור לעיל הביאני לכלל מסקנה כי מדובר במסכת עבריינית אחת. המדובר בעבירות שבוצעו בשיטה דומה, בדגש על השגת כספים לצורך מכרזים פיקטיביים, המדובר בעבירות שבהן ניצל הנאשם את עובדת היותו מוכר ומזוהה עם מוסך "ברעם" ובנו של אחד מהשותפים. המדובר במעשים אשר בחלקם "מתלונן מביא מתלונן", בן משפחה או חבר, על מנת להשתתף באותה "הצעה אטרקטיבית" שהונחה לפתחו על-ידי הנאשם, המדובר במעשים שבוצעו על רקע זהה, היינו התמכרותו להימורים, כאשר אלו בוצעו ברצף החל משנת 2012 ועד מעצרו.

במעשיו האמורים לעיל פגע הנאשם במספר ערכים מוגנים, בכללם הזכות לקניין, חופש הבחירה, שלווה נפשם של המתלוננים, פעילות כלכלית ומסחרית תקינה ואמון הציבור במסגרות כלכליות אלה.

המדובר בעבירות של קבלת דבר במרמה, ומכאן במהותן פוגעות בחופש ההחלטה, בחופש הפעולה ובחופש הבחירה של המרומה, אשר נשללים ממנו בעקבות אותם מצגי שווא. פגיעה זו פירושה שאילו היו נפרשות בפני המתלוננים כל העובדות לאשורן הם היו פועלים אחרת מכפי שפעלו.

בדומה לעבירות רבות בקודקס הפלילי, ניתן למצוא גם בעבירות שבהן הורשע הנאשם קשת רחבה של עונשים. על דרך הכלל, בעבירות מרמה בתי-המשפט שתיים ליבם בין היתר לפרמטרים הבאים: תדירות המרמה, משך ביצועה, ההיקף המצטבר של המרמה, קיומן של עבירות נלוות לצורך גיבוש המרמה, התחכום הנלווה להן, מידת האמון שאותו הפר/ניצל הנאשם אגב ביצוע המרמה, יחסי הקרבה בין המרומה למרמה, מצבו של המרומה בעקבות מעשה המרמה וכן יתר נסיבות ביצוע העבירה. טרם יידרש בית-המשפט למגוון הענישה יש להדגיש כי אין לדבר על יחס לינארי בין היקף המרמה לבין העונש שבסופם של דברים ייגזר, כפי שכל אחד מהצדדים עותר לעשות כן. כל מקרה לגופו, הן ביחס לנסיבות ביצוע העבירה והן ביחס למאפייניו של הנאשם, בדגש על הענישה האינדיבידואלית.

בע"פ 2422/15 **סרור נ' מדינת ישראל** אישר בית-המשפט העליון עונש של שונה שנים בעניינו של נאשם שהורשע ב-14 עבירות מרמה, כאשר במסגרתן קיבל סכום של כתשעה מיליון, מתוכו הוחזרו כחמישה מיליון למתלוננים השונים.

בת"פ 16-06-38548 **מדינת ישראל נ' לירז רז** הורשעה הנאשמת בתשעה אישומים שונים בעבירות מרמה, בעבירות זיוף ובעבירות מס, כאשר על-פי המתואר הציגה עצמה כאשת עסקים מוצלחת בתחום הנדל"ן, כעובדת ברשות מקרקעי ישראל וכבעלת היתר להגשת הצעות למכרזים המפורסמים על-ידי כונס הנכסים הרשמי. סך הכספים שאותם קיבלה במרמה על בסיס מצגי השווא הגיע ל-3.4 מיליון, שמתוכם החזירה סך של 800,000 ₪. המדובר בנאשמת נכה 100% עקב עיוורון, בעלת נסיבות חיים מורכבות. בית-המשפט המחוזי גזר עליה שש שנות מאסר ופיצוי מקסימאלי לכל אחד מן המתלוננים.

ברע"פ 5423/14 קופרמן נ' מ"י (29.9.2014) [פורסם בנבו] נגזר על המערער עונש של 57 חודשי מאסר. המערער הורשע ב-11 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, 3 עבירות גניבה בידי מורשה, 6 עבירות משיכת שיק ללא כיסוי, ועבירת הדחה בחקירה בנסיבות מחמירות. סך הסכומים אשר התקבלו במרמה עמד על 6.8 מיליון ₪, וההיקף הכספי של מעשי הגניבה עמד על 5 מיליון ₪. בערעור המאשימה הוחמר העונש ע"י בית המשפט המחוזי ל-75 חודשי מאסר, לאחר שנבחנו גם טענות הקשורות למצבו הנפשי של המערער והתמוטטותו הנפשית אשר הביאה לכדי ניסיון התאבדות ואשפוז פסיכיאטרי. בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון נדחתה

ברע"פ 158/13 **עוז נ' מ"י** (7.2.2013) [פורסם בנבו] הורשע המערער במסגרת 24 אישומים בכתב האישום אשר הוגש כנגדו, ב-15 עבירות של קבלת דבר במרמה, 8 עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, 20 עבירות הוצאת שיק ללא כיסוי, גנבה, 3 עבירות גניבה בידי מורשה, איזמים וזיוף, בכך שהנאשם הציג עצמו בכזב כאיש עסקים עתיר ניסיון כסף וקשרים, והוציא במרמה מקורבנותיו כסף מזומן שווה כסף וסחורה בסכום של כ-1.7 מיליון ₪, ושיקים בסכום של 4.9 מיליון ₪. על המערער, אשר לחובתו היה עבר פלילי, נגזרו 7 שנות מאסר, ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשת רשות הערעור, תוך שנקבע על-ידי בית-המשפט העליון כי:

בעבירות בהן הורשע המבקש יש סממנים רבים של חומרה, הנוצצים בדרך בצורת המרמה, שיטת הפעולה, התכנון, התחכום, היקף המרמה וגורמים מעין אלה. כפי שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית וערכאת הערעור, נסיבות המקרה הינן חמורות במיוחד לאור דפוס פעולתו השיטתי של המבקש, אשר חטא במצגי שווא רבים, תוך שפעל בתחכום וניצל במעשיו מתלוננים רבים, חלקם חסרי ישע, אשר היו שרויים במצוקה כלכלית. מעשי התרמית של המבקש הינם חמורים הן בהיקפם הרחב והן בנזקיהם העצומים לכלל המתלוננים.

עוד ר' בין היתר ע"פ 645/09 ישראל טאייב נ' מ"י (13.1.2010), ע"פ 2143/10 אברהם שלום נ' נ"י ואח' (20.1.2011) [פורסם בנבו], ע"פ 2447/13 קליין נ' מ"י (8.4.2014) [פורסם בנבו], ת"פ 47792-02-12 מדינת ישראל נ' אליהו אקווה, ע"פ 11738/05 מיכאלי נ' מ"י (10.9.2008) וע"פ 4190/13 סמואל נ' מ"י (18.11.2014)

מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים הינה קשה וחמורה. המדובר במספר רב של עבירות שבוצעו בתחכום רב על-פני תקופה ארוכה. בכל אחד מהאישומים שבהם הורשע הנאשם זה ניצל את האמון הרב שהמתלוננים רחשו לו. במרביתם המוחלט של המקרים המתלוננים הכירו באופן אישי את הנאשם ונוצרו ביניהם יחסי אמון. המדובר במי שניצל היטב את הקישור שלו למוסך "ברעם", שהינו מוסך מורשה מטעם חברת "צ'מפיון מוטורס", ודבר היותו מזוהה עם מוסך זה על רקע עבודתו במוסך כעשרים שנה.

הנאשם טווה תוכנית זדונית אשר על בסיסה פעם אחר פעם הפיל ברשתה את הקורבנות התמימים שמסרו לידי סכומי כסף רבים. הנאשם על בסיס אותם "מכרזים" פרי מוחו הקודח הצליח להוציא סכומי כסף ראשוניים בגובה של עשרות ומאות אלפי שקלים. אלא שבכך לא היה כדי להשביע את תאבונו, וכדפוס חוזר ונשנה הצליח באמתלות שונות לשכנע את הקורבנות כי יש צורך בכספים נוספים, בין אם בשל ה"זכייה" במכרזים ובין אם לצורך השתתפות במכרזים נוספים אטרקטיביים יותר.

הנאשם ידע במתק שפתיים ובלשון חלקלקה לא רק למקסם את המרמה אלא להגדיל את הפגיעה בשלוות נפשם של המתלוננים בכך שפעם אחר פעם תירץ את קבלת הזכייה או את סכום הכסף חזרה בתירוצים שונים, בין אם המדובר בקושי בשחרור כלי הרכב, בין אם המדובר בתסבוכות בירוקראטיות ובין אם המדובר בהתרחשויות בלתי-צפויות, בכללן גנבת איזה מכלי הרכב שהיו אמורים להימסר. ניסיונות אלו של המתלוננים השונים, כפי שבית-המשפט נחשף במהלך שמיעתן של חלק מן הראיות, נמשכו על-פני שבועות וחודשים ארוכים שבהם אלו מצויים בחוסר ודאות ובתקווה כי יכול ובסופם של דברים יקבלו כספם - תקווה שנכזבה.

הנאשם לא הסתפק רק בשכנוע מילולי, ועל מנת לנסוך ממד של אמינות בדבריו ביצע עבירות נוספות או עירב גורמים נוספים. כך בין היתר זייף מסמכים שונים, בין אם המדובר במסמכי רכישה, במסמכי זכייה וכיוצא באלה. הנאשם עטף את מעשיו בדמות דמיונית בשם עו"ד ליברמן אשר אמור ללוות את כל אותם מכרזים והגדיל עשות כאשר ביקש מאחותו להתקשר ולהתייצג בכזב כעורכת-דין ממשרדו של עו"ד ליברמן ואף להגיע לפגישות תחת אותה זהות בדויה.

גם אם בחלקם הקטן של המקרים הנאשם החזיר עקב לחצים או עקב בקשה של מי מהמתלוננים סכומי כסף מסוימים,

זה מייד ידע למנף את המעשה הנ"ל, שלכאורה העיד על אמינותו, על מנת לנסות ולהוציא סכומי כסף נוספים וגבוהים יותר. בחלקם האחר של המקרים אקויו של הנאשם הם אלו שחסו על המתלוננים והחזירו חלק מכספי המרמה.

הנאשם לא בחל בבחירת קורבנותיו, בין אם המדובר בלקוחות של המוסך, בין אם המדובר בקרובת משפחתו, בין אם המדובר בעובדים של המוסך, בין אם המדובר באנשים שביצעו עבורו עבודות או מכרים ממקום מגוריו, המטרה קידשה את כל האמצעים. כך גם בית-המשפט יכול להתרשם (בין היתר על סמך שמיעתם של חלק מעדי התביעה) מיכולתו הרטורית הגבוהה של הנאשם, יכולת שבאמצעותה הצליח להפיל בפח גם רופאים, חקלאים ואנשי עמל ששמו בו מבטחם.

המדובר בסכומי כסף משמעותיים אשר בסופם של דברים מצטברים לסכום של למעלה מ-1,600,000 ₪ שלא הושבו למתלוננים. בא-כוח הנאשם ביקש ללמד כי אין המדובר באנשים קשי יום, ואף רמז כי הפגיעה שבהם נגעה לכספים שהושמו בצד לצורך השקעה מוצלחת. בית-המשפט דוחה טיעון זה מכול וכול.

נקל לשער כי יואב קציר ועופר אלעד עובדים את האדמה מדי יום על מנת למצוא בה פרנסה. כך הם פני הדברים ביחס לד"ר צבי ליס, לא כל שכן ביחס לפלורה לשינסקי שעובדת בהנהלת החשבונות של המוסך כ-26 שנה או עובדים נוספים העובדים כמכונאים במוסך. למעשיו הקשים של הנאשם, השפעה ארוכת טווח על קורבנותיו ומשפחותיהם, אשר איבדו חלק מביטחונם הכלכלי וכספים בסדר גודל משמעותי ביותר.

המדובר במעשים הכוללים בתוכם מחשבה תחילה, תכנון ותעוזה לא מעטים. לצורך יצירת מצגי השווא הנאשם מביא לאחת קורבנות על מנת שיחזו במו עיניהם ברכב או בדירה, הגם שכל קשר בינם לבין אותם נכסים מקרי בהחלט. המדובר במעשים שבעקיפין יש בהם כדי לפגוע גם באמון הציבור בעורכי-דין, ובאמון המסמכים הנוגעים לביצוען של עסקאות נדל"ן. המדובר בריבוי מעשים שנפרשו על-פני תקופה ארוכה, שבמהלכה כפי הנלמד זה היה עיסוקו של הנאשם.

הנאשם מבצע את המיוחס לו על רקע התמכרותו להימורים. יש להצר על כך שזה שעבד את רכושם של המתלוננים כחלק מאותה התמכרות, לא השכיל לטפל בעצמו מבעוד מועד, לא נרתם להליך טיפולי, ולמעשה חדל ממעשים אלו רק לאחר שנעצר.

בתמצית, בית-המשפט יתייחס לכל אחד מן האישומים והנקודות לחומרה המאפיינות אותו. אשר לאישום הראשון, יש ליתן הדעת ליחסי האמון ולהיכרות האישית אותם ניצל הנאשם. יש ליתן הדעת לדרישתו הנוספת של הנאשם להוסיף על 30,000 השקלים הראשונים. ובסך-הכול 85,000 ₪. על האמון הרב של המתלונן בנאשם ניתן ללמוד מכך שהזמין את חברו יואב קציר ליטול חלק באותו מכרז. הנאשם החזיר בשלב מסוים כספים שקיבל ומייד לאחר מיכן בישר לשניים כי זכו במכרז לצד דרישה להעברת הכספים הנדרשים. בהמשך פנה לאחותו שתפנה אליהם בכזב כעו"ד ממשרדו של עו"ד ליברמן דבר שהביא את המתלונן יואב קציר, למכור את רכבו בהסתמך על מצג השווא. בהמשך קבע איתם בחניון קריית הממשלה והציג להם במרמה רכב שלטענתו הוא זה שבו זכו וגם במעמד זה סובב אותם בכחש וציין כי הרכב אינו מוכן

למסירה. הנאשם הוציא במרמה מכל אחד מהמתלוננים סכום של מעל מ 110,000 ₪.

באישום השני הנאשם מנצל את האמון של המתלוננת המכירה אותו כלקוחה ותיקה. בהסתמך על מצג שווא של המכרז זה מוציא מעימה סכומי כסף נכבדים וכאמור על מנת למשוך זמן ולהימנע מהחזרת הכספים, מודיע לה שזכתה ברכב מוזל יותר מסוג "פולקסווגן גולף". מיותר לציין כי ההודעה על זכיה מאפשרת לנאשם פרק זמן נוסף ומשמעותי להתנהל בו, כאשר גם שבסופם של דברים, שמתברר שאין זכייה או דבר קרוב לכך, זה אינו מודה ועוזב אלא ממשיך במסכת הכזבים והשקרים.

התנהלות דומה ניתן למצוא באישום השלישי כאשר חומרה יתרה מוצא בית-המשפט בזיוף של מסמכים הנחזים להיות כאלה שניתנו על-ידי חברת "צ'מפיון מוטורס". מסמכים שבאמצעותם הגדיל את סכום הכסף שהוציא במרמה מד"ר ליס. באישום החמישי, הנאשם מציע לשמאי הרכב שבטח בו להשתתף הן במכרזים לקניית רכבים ובזו הפעם גם לקניית מגרש. המדובר במרמה בהיקף של 115,000 ₪ שלא הוחזרו למתלונן. באישום החמישי, הנאשם גורף סכום של 100,000 ₪ עבור השתתפות במכרז לרכישת דירה. גם כאן, הודיע הנאשם למתלונן כי הם זכו במכרז ואף הציע לו ללכת עימו לעו"ד ליברמן על מנת לקבל את כספי מכירת הדירה. יושם אל לב כי המצג בדבר הזכייה בדירה יחד עם הדחיפות בהעברת הכספים לעורך-הדין המטפל, הקלו על הוצאתם של הכספים במרמה.

באישום השישי הנאשם מנצל את יחסי האמון בינו לבין המתלונן שמקורם ביחסי שכנות ועבודות כלליות שביצע המתלונן עבור הנאשם. העובדה כי הכספים שקיבל הנאשם מהמתלונן מקורם באימו המבוגרת לא הותירו רושם רב על הנאשם. בתיק זה נשמעו ראיות ובית-המשפט קיבל הצעה לשיחות הטלפון הרבות בין המתלונן לנאשם בהן המתלונן מתחנן לנאשם, אין להגדיר זאת אחרת, שיחזיר לו את כספי אימו וזה פעם אחר פעם מושך אותו, מתאר לו מצג לפיו הכסף כבר הועבר ולא ברור לו מה הבעיה. האישום השביעי שונה מיתרת האחרים שכן הקורבן במקרה זה, הינו "קורבן מזדמן", שהתרשם משיחות מבויומות של הנאשם בהן זה לכאורה דיבר על רכישתן של מכוניות. די היה בפנייה של המתלונן לשאול בדבר פשר השיחה על מנת שהנאשם יפעיל את תוכנית המרמה ויוציא ממנו סכום כסף בסך 20,000 ₪.

חומרה יתרה מוצא בית-המשפט באישומים השמיני והתשיעי. באישומים אלו מנצל הנאשם את האמון של עובדת המוסך מזה 26 שנה, כאשר בזו הפעם הציג בפניה מצג שווא ביחס לרכישת דירה באמצעות אותו עו"ד דמיוני. הנאשם מגדיל עשות ואף לוקח את המתלוננת לרחוב שמעוני ומצביע לה על הדירה ואגב כך, מקבל ממנה במרמה רבע מיליון שקל. כגודל ההיכרות, וגודל האמון, כך גם גודל הציניות במעשיו של הנאשם שניצלם להוציא מהמתלוננת ומאחיה, סכומי עתק. עוד ביחס לאישום התשיעי ולחומרא, יש לתת הדעת לזיופם של שטרי המכר. חומרה יתרה יש בעבירות מרמה הנוגעות לעסקאות נדל"ן בשים לב לכך שעל-פני הדברים המדובר ברכישה היקרה ביותר אותה עושה אדם במהלך חייו, בשים לב לנכונות לשלם בשל כך סכומי כסף גדולים, בשים לב לאמון הנדרש במסמכי רכישה כאלה ואחרים הנוגעים לביצוע עסקאות מסוג זה. בית-המשפט לא שמע את עדי התביעה באישומים אלו אולם אף מבלי לעשות כן ברי כי פלורה חשה גם אשמה כלפי כך שסיבכה את אחיה ועל סמך המלצותיה בנוגע לנאשם, זה שם את מיטב כספו להשתתפות במכרז המפוברק.

הדברים אמורים גם ביחס לאישום העשירי שבו ניצל הנאשם את האמון של המתלונן שעבד כמכונאי במוסך, ועל רקע היכרותם המשותפת נתן בו אמון מלא. גם כאן יש להניח כי המתלונן במסגרת עבודתו כמכונאי עמל קשה ומדי יום לצורך קבלת משכורתו.

הנאשם אינו מגלה אמפתיה כלפי המתלונן שעובד עימו במוסך ומוציא ממנו במרמה צ'ק על סך 68,000 ₪ לצורך השתתפות במכרז פיקטיבי לרכישת דירה. בהמשך אחיו של הנאשם הוא זה שיגלה רחמים ויחזיר למתלונן חלק מהכספים. גם המתלונן באישום 11 עובד כמכונאי במוסך. גם ממנו הוציא סכום עתק של 187,000 ₪ עבור דירה במכרז פיקטיבי. הנאשם אף הראה למתלונן דירה ברחוב בן יהודה, הצביע לעברה וציין כי זו הדירה שעומדת למכרז. הנאשם שלשל לכיסו את הכספים. באישום זה יש ליתן הדעת לאספקט נוסף בהתנהלותו של הנאשם אשר לצורך הקלת הוצאת הכספים נתן צ'ק ביטחון אשר לא זכה לכל כיסוי בעת שבה ביקש המתלונן לעשות בו שימוש. גם במקרה זה אחיו של הנאשם הוא זה שגילה סימפתיה לעובד המוסך והחזיר לו 50,000 ₪.

באישום 13 הנאשם מנצל את האמון של המתלונן שהיה לקוח במוסך, מציע לו להשתתף במכרז לרכישת שש דירות. הנאשם עושה שימוש באחותו על מנת שתתחזה כעורכת-דין ממשרדו של ליברמן ובאמצעותה אף מבקש מהמתלונן להתאזר בסבלנות. המתלונן אשר נוכח לגלות כי כספו אינו מושב לו פונה חזר ושנה לנאשם אשר מעביר לו צ'ק על סך 20,000 ₪ אשר גם אותו קיבל במרמה מקורבן אחר.

באישום 16 יש ליתן הדעת לטיב המכרז שנוגע לקנייתן של שתי דירות בתל-אביב, ועל בסיסו הציג מצג שלפיו ניתן יהיה לקנות כל דירה בסכום של כ-300,000 \$. גם בתיק זה עשה הנאשם שימוש בדמות הפיקטיבית של עו"ד ליברמן, זייף שטרות מכר של דירה, זייף חתימתו של עורך-דין וקיבל במרמה כ-99,000 ₪ מהמתלוננת.

באישום 17, כפי שפורט באריכות, הקורבן בזו הפעם הוא קרובת משפחתו של הנאשם שלה הציע במרמה להשתתף בקניית שטחים חקלאיים ובמכרז לרכישת קרקעות. על האופן המזלזל ועל ניצול האמון שלה האריך בית-המשפט במסגרת הכרעת-הדין, והדברים יפים גם לצורך קביעת מתחם העונש ההולם. סך הכנסותיו של הנאשם במרמה כאמור הגיע לכדי 1,600,000 ₪ שלגביהם לא ניהל ספרי חשבונות, לא הגיש דוחות למס הכנסה והשתמט מתשלום מס.

מכל המקובץ לעיל, סבורני כי מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם מן הראוי שתחתיתו תהיה 8 שנים ותקרתו 13 שנה. דא עקא, בתיק זה המאשימה טענה במובנים מסוימים בשני קולות, באופן שאינו אחיד, ובסופם של דברים באופן שיש בו כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם.

הדברים אמורים מתוך כך שהמאשימה עתרה לקבוע מתחם עונש נפרד לכל אישום ואף ציינה מה תחתיתו ומה תקרתו של כל מתחם. חישוב אריתמטי פשוט של הצטברות כל הרפים הנמוכים המצוינים מלמד כי המאשימה עותרת לעונש שתחתיתו 31 שנה ואף הגדילה עשות כאשר ביקשה לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הבינוני של כל אחד מן המתחמים, היינו קביעה של עונש שיגיע לכדי ארבעים שנה ויותר. המאשימה בסוף טיעוניה לעונש ביקשה לצבור חלקם של העונשים בגין כל מתחם, תוך שהוסיפה והדגישה כי מדובר בקורבנות שונים, במעשים נפרדים ובצורך בשיקולי

לא ברור כיצד בסופם של דברים, חרף כל שתואר לעיל, נטען כי העונש הראוי הינו שבע שנות מאסר. כך גם בית- המשפט מתקשה למצוא הסבר משפטי הכיצד ומדוע יש לחפוף כפי עתירת המאשימה עשרות שנים לעונש כולל של שבע שנים. נדמה כי חרף עתירתה של המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם היא בפועל נהגה כמי שרואה את מעשיו של הנאשם כאירוע אחד. בין כך ובין כך, יש להצר על טיעונים אלו אשר בסופם של דברים מביאים את בית-המשפט ללמד על עתירות למתחמים שאינם עולים בקנה אחד עם המעשים המפורטים בכתב האישום. עתירות עונשיות שאף המאשימה, כפי הנראה, אינה מאמינה בהן. מצופה מן המאשימה לנהוג באחריות עת זו פונה לבית-המשפט להשית על הנאשם עונשים כאלה ואחרים.

בין כך ובין כך, בסופם של דברים בית-המשפט לא שם עצמו יותר קטגור מהתביעה, ועל-כן אפילו סבורני כי מתחם העונש תחתיתו שמונה שנים, הרי שבסופם של דברים הרף העליון של העונש לא יעלה על שבע שנים בשים לב לאמור בסיפא של טיעוני המאשימה. כאן המקום לציין כי יכול ובית-המשפט יחרוג מעלה מהענישה שלה עותרת המאשימה. יחד עם זאת, הדבר אמור להיעשות במקרים חריגים ויוצאי דופן, ור' בהקשר לכך ע"פ 5611/14 אבו עוואד נ' **מדינת ישראל**, שם בדעת רוב קובעים שופטי בית-המשפט העליון כי בית-המשפט יחרוג מעלה מעתירתה העונשית של המאשימה רק במקרי קיצון נדירים של עמדה תביעתית בלתי-סבירה. אין זהו המקרה שבפניי.

על רקע האמור לעיל יש ליתן הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. בהקשר לכך בית-המשפט נותן דעתו להודאתו של הנאשם, הודאה שיש בה משום חיסכון בזמן שיפוטי יקר, וזאת אפילו נשמעו חלק מעדי התביעה ביחס למספר מצומצם של אישומים. במעמד ביצוע העבירות הנאשם היה נעדר עבר פלילי, מעצרו ומאסר של הנאשם נותנים אותותיהם במשפחתו, בכלל זאת בנותיו שאותן לא פגש מזה תקופה ממושכת.

בתיק זה לא הוגש תסקיר, ומשכך לא נפרשו מלוא הנתונים הצריכים לעניין, בדגש על מידת הסיכון הנשקפת מן הנאשם להישנות התנהגות פורצת חוק בעתיד, מידת הזדקקותו להליך טיפולי, ויכולתו להירתם להליך שכזה, בדגש על התמכרותו להימורים. בין כך ובין כך ברי כי אין לדבר על חריגה מטה ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום.

הנאשם אומנם היה נעדר עבר פלילי בעת ביצוע המעשים, יחד עם זאת אין להתעלם מהרשעתו המאוחרת מיום 4.5.16, במסגרת ת"פ 59475-11-15 שבמסגרתה הושתו עליו תשעה חודשים מאסר בפועל. עיון בכתב האישום ובגזר- הדין מלמד כי הנאשם בצוותא חדא עם אחר עצרו במרמה נכה, הציגו עצמם כמי שעורכים בדיקות למכוני רישוי, ובעורמה גנבו את רכבו והותירו את הנכה במקום, כשהכול תוך הפרת תנאי "מעצר בית" שהושתו עליו במסגרת חקירתו בתיק שבכותרת. יש גם בתיק זה, בהצטרף לכל המפורט לעיל, ללמד על השפל המוסרי שאליו התדרדר הנאשם אגב התמכרותו להימורים.

הנאשם שב וחוזר על רצונו לפצות את המתלוננים, אולם הלכה למעשה מאז שגזל את כספם ועד היום, ולמעט סכומים מעטים, לא עשה כן. דברים שנאמרו מפי כב' השופט חיים כהן לפני עשרות שנים במסגרת ע"פ 395/75 **מיכאל צור נ'**

מעשה יום יום הוא בבתי-המשפט שאם שהורשע בדינו מכריז על חרטתו הגמורה, כדי לזכות באהדת השופט, ומי כמונו יודע שאין חרטה זו, לעתים קרובות למדי, אלא מצוות אנשים מלומדה, הנאמרת מן השפה ולחוץ [...] לגבי חובלים ומזיקים, גנבים וגזלנים, מועלים ורמאים למיניהם, חשובה החרטה שבמעשה מן החרטה שבלב ובדיבור. כבר לימדונו קדמונינו שהמתוודה על חטא ואינו חוזר בו לשלם את הגזל, כמוהו כטובל ושרץ בידו (תענית, ט"ז, א' ורש"י שם, ד"ה ואינו חוזר בו); אבל מי שעושה להשבת הגזילה, וידו וידיו וחרטתו חרטה. ושוב: אפילו הניעו את העבריין מניעים תועלתיים ואנוכיים גרידא, אין בהם כדי לגרוע מערכה של החזרת הגזילה כעילה להמתקת דינו. עיקר תכליתם של דיני העונשין הוא להשליט את החוק; משהופר החוק במעשה גזילה, ראשית השלטתו היא בהשבת הגזילה. נוטה אני לומר שדיני הנפשות הולכים אחר דיני הממונות, כמו שהיושר הולך אחר הדין. משבאו דיני הממונות על סיפוקם, שוב דיני הנפשות אינם תבענים ואינם תאוותניים כולי האי; לא באו על סיפוקם, יקומו דיני העונשין ויעשו את שלהם לגדור הפרצות ולחזק בדק החוק.

עבירות מרמה שמונעות מבצע כסף מחייבות השתת עיצומים כספיים "כואבים" שיהיה בהם כדי ללמד על חוסר הכדאיות שבצבירת הון על חשבון הזולת. כך גם על בית-המשפט לסייע למתלוננים בהשבת הגזלה של הנאשם במסגרת פיצוי בהליך הפלילי.

מכל המקובץ לעיל נדמה כי עונשו של הנאשם מן הראוי היה שיהיה גבוה אף יותר משבע שנים. יחד עם זאת, וכפי שפורט לעיל, נוכח ההלכות הנוגעות זו תהיה תקרתו של העונש לצד ענישה צופת פני עתיד, קנס ופיצוי.

סוף דבר, הינני לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) שבע שנים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, למעט הימים שבהם היה גם אסיר במסגרת ת"פ 59475-11-15;

(ב) שישה חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירות רכוש מסוג עוון לרבות עבירות לפי סימן ו, פרק יא, מסוג עוון או עבירות לפי פקודת מס הכנסה;

(ג) 12 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירות רכוש מסוג פשע לרבות עבירות לפי סימן ו, פרק יא, מסוג פשע;

(ד) פיצוי למתלוננים כפי המפורט לעיל:

(1) עופר אלעד - ₪115,000;

(2) יואב קציר - ₪88,677;

(3) ז'נט פרנקל - ₪58,650;

(4) גבריאל גלעד - 115,000 ₪;

(5) יעקב דרשר - 69,000 ₪;

(6) אהוד שוחט - 45,000 ₪;

(7) אשר וקסלר - 20,000 ₪;

(8) פלורה לישינסקי - 246,905 ₪;

(9) נחום לישינסקי - 244,749 ₪;

(10) ולרי יבלונסקי - 10,000 ₪;

(11) רוסלן פרלמן - 137,000 ₪;

(12) טוני מימון - 70,000 ₪;

הפיצוי ישולם עד ליום 1.6.19;

(ה) 100,000 ₪ קנס או שישה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.6.19.

ניתן צו כללי למוצגים ליחידה החוקרת.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית-המשפט המחוזי.

ניתן והודע היום, ד' האב התשע"ז, 27 ביולי 2017, במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט